

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

ДЕТЕРМІНУВАННЯ РЕСТРИКЦІЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДСИСТЕМИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В ОПЕРАТОРНО-ПЕРСПЕКТИВНИХ СИСТЕМАХ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ І ОБ'ЄДНАНЬ КРАЇНИ

DETERMINANCY RESTRICTION OF INTEGRATED ECONOMIC DIAGNOSTICS SUBSYSTEM FUNCTIONING IN THE OPERATOR-LOOKING SYSTEM OF STRATEGIC MANAGEMENT ACTIVITIES OF ENTERPRISES AND INDUSTRIAL ASSOCIATIONS OF THE COUNTRY

У науковій статті розглянуті обмеження, які накладаються на ціль функції інтегрованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань при її створенні й функціонуванні виходячи із вимог сучасної обробки інформації. Доведено, розгляд обмежень дозволяє визначити ефективні умови роботи функції інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств і об'єднань, які не завжди призводять до екстремального значення її цільової функції. Серед перспектив розвідок у цьому напрямку актуальністю відрізняється питання пов'язане із дотриманням умови – для функції інтегрованої економічної діагностики можуть бути визначені критерії оцінки ефективності її функціонування.

В научной статье рассмотрены ограничения, которые накладываются на цель функции интегрированной экономической диагностики в системе стратегического управления деятельностью предприятий и объединений при её создании и функционировании исходя из требований современной обработки информации. Доказано, рассмотрение ограничений позволяет определить эффективные условия работы функции интегрированной экономической диагностики в системах стратегического управления деятельностью предприятий и объединений, которые не всегда приводят к экстремальному значению её целевой функции. Среди перспектив исследований в этом направлении актуальностью отличается вопрос, связанный с соблюдением условия – для функции интегрированной экономической диагностики могут быть определены критерии оценки эффективности её функционирования и др.

In the scientific article describes the limitations that are imposed on the goal of an integrated function of economic diagnostics in the system of strategic management activities of industrial enterprises and industrial associations during its establishment and operation on the basis of modern data processing requirements. Proved consideration of limitations to determine the conditions of effective work function of the integrated economic diagnostics in systems of strategic management activities of enterprises and production associations, which do not always lead to the extreme value of its objective function. Among the studies in this direction prospects actuality different issue related to compliance with the conditions - for the function of the integrated economic diagnostics can be defined evaluation criteria of efficiency of its functioning, etc.

Ключові слова: визначення, діяльність, інтегрована економічна діагностика, об'єднання, обмеження, підприємство, підсистема, система стратегічного управління, функціонально розвинута, функціонування, ціль

Ключевые слова: деятельность, интегрированная экономическая диагностика, научно-производственное объединение, ограничение, определение, подсистема, проект, промышленное предприятие, система стратегического управления, функционально развитая, функционирование

Keywords: activity, integrated economic diagnostics, Scientific and Production Association, limitation, definition, subsystem, project, industrial enterprise, strategic management system, functional development, operation, goal

ВСТУП

Системний підхід міцно увійшов в практику дослідження виробничо-господарської діяльності підприємств та об'єднань, характеру внутрішніх і зовнішніх зв'язків та методологію проектування і впровадження систем стратегічного управління діяльністю підприємств. Системний підхід, тобто нерозривний взаємозв'язок в розробці й експлуатації систем стратегічного управління діяльністю підприємств, об'єднань факторів впливу економічних, технічних, соціальних, правових, інших, поряд з інформаційними, економіко-математичними, програмними, машинними та іншими, не тільки виступає нашим переконанням, але

буквально вистражданий нами. Приймаючи до уваги, що будь-яку систему правомірно досліджувати і як елемент більш загальної суперсистеми та як відносно відокремлену систему, проведемо дослідження функції економічної діагностики в умовах систем стратегічного управління діяльністю підприємств, об'єднань з позицій системного підходу. Будь-якої системі притаманний цілий ряд ознак. Вважається, зокрема, що система стратегічного управління діяльністю підприємств (об'єднань) у загальному випадку виступає сукупністю взаємодіючих компонентів, кожний із яких можна розглядати в якості самостійної підсистеми, якщо при цьому дотримуються наступної основної умови – для

підсистеми можуть бути визначені самообмеження (обмеження) її функціонування. Розглянемо цю умову стосовно до функції інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств (об'єднань). Вимоги цієї умови уявляються досить важливими з позицій системного підходу, однак, відносно підсистеми інтегрованої економічної діагностики вони ще недостатньо розглянуті в авторитетних джерелах спеціальної наукової літератури, зокрема в працях таких авторів – вчених-економістів, як К. О. Бакшт [1], Н. М. Барткова, Н. М. Крупина [2], Е. В. Бушкова-Шікліна [3], В. В. Волгін [4], В. Гагарський [5], В. А. Мізюн [6], О. Р. Орлова [7], П. М. Победаш, С. С. Семенкін [8], В. В. Чашин [9], Т. Ю. Шемякіна [10], І. У. Ямалом [11] й інших і на даний момент мало досліджені. Із цього випливає необхідність висвітлення теоретико-методологічних аспектів даної проблеми.

МЕТА РОБОТИ полягає у розгляді обмежень, які накладаються на ціль функції інтегрованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств при її створенні виходячи із вимог сучасної обробки інформації.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою статті виступає діалектичний метод й основні положення теорії діагностики, управління. У процесі дослідження використовувалися наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні методик діагностики, управління); *економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний* (при комплексному аналізі й оцінці стану діагностики); *групування* (з метою наведення переліку і характеристики обмежень цілі діагностики); *метод економіко-математичного моделювання* (при розгляді обмежень цілі діагностики при її створенні, функціонуванні) ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Можливості підсистеми інтегрованої економічної діагностики за реалізацією своїх цілей в значній мірі визначаються обмеженнями, які встановлюють область застосування виконуваної функції. Обмеження являють собою межі, які звужують область здійснюваних, прийнятних або припустимих рішень та такі, що фіксують багато які зовнішні і внутрішні властивості системи, в результаті чого системі нав'язується обумовлена поведінка. В якості секвеструвань (обмежень), які накладають на цілі підсистеми інтегрованої економічної діагностики, можуть бути: функціональні призупинення – виведення на друк тільки тієї інформації, яка дійсно може бути використана керівництвом для прийняття рішень, частота потреби в інформації, межі часу для прийняття рішень та інше; апаратні засоби машин електронних цифрових; мережі зв'язку; програмні засоби машин електронних цифрових; наявність персоналу розробників; графіки робіт й інше. Поряд із цими загальними обмеженнями на підсистему істотно впливають такі, як досконалість наявної

методології діагностики і ступінь розробки паралельних функціональних підсистем функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та виробничих об'єднань, із яких діагностика отримує необхідну інформацію. Усі вказані компоненти являють собою комплекс обставин і умов, який впливає на розроблення та функціонування в функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань підсистеми інтегрованої економічної діагностики, визначає якість та технічні параметри її результатних даних і ін.

Розглянемо більш змістовно деякі рестрикції (обмеження) економічного та інформаційно-технічного характеру, які накладаються на ціль підсистеми систематичної економічної діагностики при її створенні і функціонуванні, ін.

I. Чистий прибуток на одиницю кожного виду продукції – P_{li} - повинен дорівнювати мінімально припустимому P_{li}^{\min} або бути більшим, формула (1):

$$P_{li} \geq P_{li}^{\min}. \quad (1)$$

II. Обсяг виробництва кожного виду продукції V_{li} повинен дорівнювати мінімально припустимому V_{li}^{\min} або бути більшим за нього або дорівнювати максимально припустимому V_{li}^{\max} тобто бути меншим за нього, формула (2):

$$V_{li}^{\min} \leq V_{li} \leq V_{li}^{\max}. \quad (2)$$

III. Проектна трудомісткість економіко-аналітичних розрахунків T_n повинна бути меншою або дорівнювати традиційної T_m , тобто, формула (3):

$$T_n \leq T_m. \quad (3)$$

IV. Обсяг витрат на створення і функціонування підсистеми B_o повинен бути меншим чи дорівнювати встановленому ліміту витрат B_o^{\lim} , формула (4):

$$B_o \leq B_o^{\lim}. \quad (4)$$

V. Обсяг вихідних інформаційних даних підсистеми (системи) I_e не повинен бути надлишковим – перебільшувати кількість інформаційних даних, так вкрай потрібних для системи управління I_y , формула (триюзм) (5):

$$I_e \leq I_y. \quad (5)$$

VI. Обсяг обчислювальних операцій із функції економічної діагностики O_o повинен дорівнювати можливостям електронно-обчислювального комплексу або бути меншим за нього O_o^{km} , формула (банальне вираження) (6):

$$O_{\delta} \leq O_{\delta}^{km}, \quad (6)$$

при цьому, формула (прописна правда) (7) має наступний змістовний вигляд:

$$O_{\delta}^{km} = R t, \quad (7)$$

де R - віддача (продуктивність) електронно-обчислювального комплексу в одиницю часу; t - перфект роботи електронно-обчислювального комплексу.

VII. Обсяг пам'яті, який займає максимальне за розміром завдання підсистеми (системи) інтегрованої економічної діагностики M_{δ}^{\max} , повинен бути меншим за обсяг оперативної пам'яті вузлового (базового) електронно-обчислювального комплексу M_{δ} або дорівнювати йому, формула (кліше) (8):

$$M_{\delta}^{\max} \leq M_{\delta}. \quad (8)$$

VIII. Обсяг бази економіко-аналітичних даних, знаходить використання при вирішенні цього завдання (комплексу задач) B_{δ} , повинен бути меншим за обсяг одного пакету B_n алі цілком дорівнювати йому, формула (вираз) (9):

$$B_{\delta} \leq B_n. \quad (9)$$

Якщо із-за наявних обмежень виходить, що яка-небудь ціль підсистеми не може бути досягнута, тоді вона зводиться до меншої за масштабами у відповідності із існуючими можливостями. Встановлення обмежень, в межах яких буде функціонувати підсистема, повинне сприяти підвищенню економічної ефективності системи управління в цілому. При цьому мова йде завжди про пошук компромісу між кінцевою економічною метою й сервітутами, які мають у кінцевому рахунку також економічний характер і ін.

ВИСНОВКИ

Відповідно, розгляд обмежень дозволяє визначити ефективні умови роботи підсистеми інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань, які не завжди призводять до екстремального значення її цільової функції. Серед перспектив розвідок у цьому напрямку актуальністю відрізняється питання пов'язане із дотримання умови - для підсистеми інтегрованої економічної діагностики можуть бути визначені критерії ефективності (якості) її функціонування й ін.

Список використаних джерел

1. Бакшт, К. А. Построение бизнеса услуг [Текст]: с «нуля» до доминирования на рынке / Константин Александрович Бакшт. - Москва [и др.]: Питер, 2012. - 490 с.: илл., табл.; 21 см.; ISBN 978-5-459-01088-6 (в пер.).

2. Барткова, Н.Н. Амортизационная политика: формирование и анализ [Текст]: монография / Н.Н. Барткова, Н.Н. Крупина. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 301с.: ил., табл.; 22 см. - (Науч. мысль. Экономика); ISBN 978-5-16-005144-4.

3. Бушкова-Шиклина, Э.В. Ценностные индикаторы личности и деятельности руководителя: возможности социологического анализа [Текст]: монография / Эльвира Васильевна Бушкова-Шиклина. - Москва: ИНФРА-М, 2012. - 228 с.: илл., табл.; 22 см. - (Научная мысль); ISBN 978-5-16-005107-9.

4. Волгин, В.В. Малый автобизнес [Текст]: с чего начать, как преуспеть: советы владельцам и управляющим / Владислав Васильевич Волгин. - М. [и др.]: Питер, 2012. - 304 с.: илл., табл.; 21 см.; ISBN 978-5-459-00929-3 (в пер.).

5. Гагарский, В. Хватит платить за всё! Снижение издержек в компании [Текст] / Владислав Гагарский. - Санкт-Петербург [и другие]: Питер, 2012. - 286с.: иллюстр., таблиц.; 21 см. - (Бизнес-рецепты); ISBN 978-5-459-01158-6.

6. Мизюн, В.А. Интеллектуальное управление производственными системами и процессами [Текст]: принципы организации и инструменты / Владимир Анатольевич Мизюн; Росс. акад. наук, Самарский научный центр. - Самара: Изд-во СНЦ РАН, 2012. - 213с.: ил.; 21см.; ISBN 978-5-93424-590-1.

7. Орлова, Е.Р. Бизнес-план: методика составления и анализ типовых ошибок [Текст]: [примеры бизнес-планов] / Е.Р. Орлова. - 9-е изд., испр. и доп. - М.: Омега-Л, 2012. - 168 с.: илл., табл.; 20 см.; ISBN 978-5-370-02473-3.

8. Победаш, П.Н. Модели оптимального управления и операционного исчисления для многокритериального анализа экономических систем [Текст]: монография / П.Н. Победаш, Е.С. Семенкин; Сибирский федеральный ун-т. - Красноярск: СФУ, 2012. - 258 с.: цвет. илл.; 21 см.; ISBN 978-5-7638-2483-4.

9. Чашин, В.В. Разработка системы маркетинга персонала как инструмента повышения эффективности маркетинговой деятельности организации [Текст]: монография / В.В. Чашин. - Ставрополь: ТЭСЭРА, 2012. - 280 с.: ил., табл.; 21 см. - (Научное издание); ISBN 978-5-906061-06-5.

10. Шемякина, Татьяна Юрьевна. Управление инновационным развитием [Текст]: стратегии и риски: монография / Татьяна Юрьевна Шемякина. - Москва: Флинта, 2012. - 174, [1] с.: таблиц.; 20 см.; ISBN 978-5-9765-1465-2.

11. Ямалов, И.У. Моделирование процессов управления и принятия решений в условиях чрезвычайных ситуаций [Электронный ресурс] / Ильдар Уралович Ямалов. - 2-е издание (электронное). - Москва: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. - 288 с.: иллюстр., табл.; ISBN 978-5-9963-0839-2.